

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

рішенням Вченої ради факультету соціології
Протокол № 5 від “27” листопада 2020 року

Декан факультету соціології **В.В.Чепак**

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ ЗА ФАХОМ
із спеціальності 054 «Соціологія»
освітнього ступеня «Магістр»
освітньої програми «Соціологія»**

КИЇВ – 2020

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	3
3. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ ЗА ФАХОМ	4
Обов'язкові навчальні дисципліни	4
1. Новітні методи аналізу даних в соціології	4
2. Методика викладання соціології у вищій школі	5
3. Методологія дослідження соціальних нерівностей	6
4. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача	7
5. Методи аналізу нечислових даних в соціології	8
6. Дизайн дослідження	9
Дисципліни вільного вибору студента	9
Блок «Соціологія масової комунікації»	10
7. Соціологічні теорії масової комунікації	10
8. Соціологія міжнародних відносин	11
9. Соціологія політичних комунікацій	12
10. Соціологія бізнес комунікацій	12

1. Загальні положення

Комплексний іспит за фахом для студентів магістратури є важливою складовою навчально-виховного процесу і призначений для об'єктивного оцінювання рівня набутих під час навчання знань, умінь і навичок майбутньої фахової діяльності. Він дозволяє визначити не лише рівень фахової підготовки майбутніх спеціалістів, а й зафіксувати слабкі місця в підготовці студентів зі спеціальності «Соціологія».

2. Організаційно-методичні рекомендації

Комплексний іспит за фахом передбачає перевірку теоретичних знань, практичних умінь і навичок, набутих студентами освітнього рівня «магістр» протягом навчання з предметів, засвоєння яких дозволяє скласти системне уявлення про сучасну соціологічну науку та закласти основу для подальшого вдосконалення фахової підготовки соціологів.

На іспиті підтверджується опанування студентами програмних результатів навчання за освітньою програмою «Соціологія»:

ПРН1 Застосовувати набуті знання на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням практичних ситуацій

ПРН4 Демонструвати навички індивідуальної та командної роботи у процесі вирішення фахових завдань

ПРН8 Застосовувати новітні соціологічні теорії та методи аналізу соціальних явищ та процесів

ПРН12 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі принципів професійної етики соціолога

ПРН14 Виявляти, діагностувати та інтерпретувати актуальні проблеми соціуму на національному та міжнародному рівнях

ПРН15 Планувати та ефективно використовувати час, працювати самостійно, систематично підвищувати свій професійний рівень шляхом самоосвіти

ПРН16 Зіставляти соціокультурні відмінності та соціальні нерівності; причини їхнього виникнення та наслідки для розвитку соціуму

ПРН 17 Використовувати новітні методи збору та аналізу соціологічної інформації для вирішення практичних завдань

ПРН19 Здійснювати соціологічний аналіз актуальних суспільно-політичних, економічних і культурних подій, процесів та явищ сучасності

ПРН22 Здійснювати критичний аналіз закономірностей соціального, політичного, економічного і духовного життя сучасного суспільства

Кожний студент під час проведення іспиту отримує індивідуальний екзаменаційний білет, який складається із двох частин.

1. Перша частина є тестом, який включає закриті запитання з можливістю вибору одного варіанту відповіді.

2. Друга частина містить проблемне відкрите питання, в якому пропонується розглянути конкретне соціальне явище (або процес) і надати розгорнуту відповідь за такою логічною схемою:

1. визначити декілька понять, пов'язаних із зазначеним соціальним явищем/процесом та провести їх теоретичну інтерпретацію;

2. обґрунтувати вибір теоретичного підходу до аналізу зазначеного явища/процесу;
3. сформулювати 1-2 гіпотези щодо дослідження проявів та/або зв'язків даного явища/процесу з іншими явищами/процесами у рамках цього підходу;
4. визначити і обґрунтувати методи перевірки цих гіпотез;
5. охарактеризувати прояви даного явища/процесу в сучасному українському суспільстві.

За виконання першої частини студент може отримати не більше за 50 балів. За виконання другої частини студент може отримати не більше ніж 50 балів. Загальна кількість балів, яку студент може отримати на іспиті, складає 100 балів. Якщо студент набрав за іспит менше за 60 балів, це є підставною для отримання незадовільної оцінки за іспит.

Іспит проводиться у письмовій формі. Залежно від епідеміологічної ситуації, іспит може бути проведений у дистанційній (онлайн) формі.

Оцінка за екзаменаційну роботу виставляється комісією колегіально, затверджується підписами голови екзаменаційної комісії та членів комісії й оприлюднюється на наступний день після написання комплексного іспиту за фахом.

3. Зміст комплексного іспиту за фахом

Обов'язкові навчальні дисципліни

1. Новітні методи аналізу даних в соціології

Модель множинної лінійної регресії. Використання номінальних змінних у якості факторів (незалежних змінних) в моделі лінійної регресії. Фіктивні (dummy) змінні: створення, інтерпретація. Модель бінарної логістичної регресії: загальний вигляд рівняння, інтерпретація коефіцієнтів регресії, порівняння впливу окремих факторів, оцінка відповідності моделі емпіричним даним. Аналіз багатовимірних таблиць. Модель логлінійного аналізу: основні етапи, модель незалежності, насичена модель, оцінка відповідності моделі емпіричним даним, ефекти та їх інтерпретація, ієрархічність. Розвідувальне та підтверджуюче використання логлінійного аналізу. Експлораторний (розвідувальний) лінійний факторний аналіз: основні задачі, поняття, етапи, методи. Використання конфірматорного (підтверджуючого) факторного аналізу для побудови економних вимірювальних моделей: основні етапи та критерії оцінювання відповідності.

Ключові поняття: фіктивна змінна, логіт (logit), відповідність моделі, експлораторний (розвідувальний) аналіз, конфірматорний (підтверджуючий) аналіз, ефект впливу, ефект взаємодії.

Література

1. Паніотто В.І. Статистичний аналіз соціологічних даних / В.І. Паніотто, В.С. Максименко, Н.М.Харченко – К.:Наукова думка, 2004.
2. Д.Крамер Математическая обработка данных в социальных науках: современные методы .- М: Издательский центр "Академия", 2007. - 288 с.

Режим доступу: <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/matematicheskaya-obrabotka-dannyh-v-socialnyh-naukah-sovremennye-metody>

3. D.Knoke, P.Burke Log-Linear Models.- SAGE, 1980.- 80 pp.
4. Knoke D., Bohrnstedt W., Mee A. Statistics for Social Data Analysis.- F.E.Peacock Publishers.- 2002
5. Ким Дж.-О., Мьюллер Ч.У., Клекка У.Р. Факторный, дискриминантный и кластерный анализ.- М.: Финансы и статистика, 1989
6. Наследов А. SPSS 15: профессиональный статистический анализ данных/ А. Наследов. – СПб.:Питер, 2008.

2. Методика викладання соціології у вищій школі

Зміна парадигми освіти. Перехід від викладання до навчання як нова парадигма вищої освіти. Студент-центрована освіта: сутність, принципи, можливості реалізації у навчальному процесі. Гендерна чутливість в аудиторії. Досвід гендерночутливих навчальних матеріалів. Недискримінаційна мова і прихований навчальний план. Застосування групових та індивідуальних методик у викладанні соціологічних дисциплін, активізації роботи аудиторії, критерії їх підбору. Піраміда засвоєння знань. Таксономія освітніх цілей за Девідом Блумом. Технічні засоби та візуалізація навчального матеріалу. Стили навчання за методикою Колба та їх врахування у викладанні соціології. Зворотній зв'язок та методи оцінювання різних видів робіт. Запобігання плагіату в студентських роботах. Роль системи освіти у формуванні системи мислення (за роботою П.Бурдье "Система освіти та система мислення")

Ключові поняття: парадигми освіти, піраміда засвоєння знань, студент-центрована освіта, прихований навчальний план, групові методики викладання, індивідуальні методики викладання, таксономія освітніх цілей, гендерна чутливість в освіті, технічні засоби у викладанні, стилі навчання.

Література

1. Сорока Ю., Плахотнік О., Марценюк Т., Малес Л. Смысловые перспективы навчання / вивчення соціології: студентоцентрована освіта // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - № 3, 2014. – С.185-203.
2. Социология в аудитории: искусство коммуникации: Научно-методическое пособие для преподавателей. – Х.: Изд. Центр ХНУ им. В.Н.Каразина, 2004.
3. Социология в аудитории: искусство преподавания. Сб. научно-методических материалов. – Х.: Изд. Центр ХНУ им. В.Н.Каразина, 2003.
4. Yiannis Gabriel Against the Tyranny of PowerPoint // Technology-in-use and technology abuse. Organization Studies, 2008. 29(2): 255-276.
5. Гендер для медій / Маєрчик, Марія та Плахотнік, Ольга. ред.. К. : Критика, 2017.
6. Горбач А.Н., Ковалева И.Д., Редько О.А., Сорока Ю.Г. Нетрадиционные методы преподавания социологии. Учеб. пособие. – Харьков, 2001.
7. Малес Л. Фотография в социологических дисциплинах. Методический аспект // Визуальная антропология: новые взгляды на социальную реальность: Сб.науч.ст. / Под ред. Е. Ярской-Смирновой, П.Романова,

В.Круткина. – Саратов: Научная книга, 2006. – С. 168-182. Режим доступу: http://www.zaharov.znautvse.com/articles/males_01.htm

8. Методична скарбничка // Спільна історія. Діалог культур. Навчальний посібник. – Львів ЗУКЦ, 2013.

3. Методологія дослідження соціальних нерівностей

Поняття соціальних нерівностей. Соціологічні виміри комплексних нерівностей. «Соціальна ціна» надмірних нерівностей. Концепція нерівностей людського існування (Г.Тьорборн). Особливості інтерсекційної методології. Методологічний підхід «спроможності» (Capability approach А.Сен), основні виміри, домени та індикатори простору спроможності. Міжнародні індекси економічної нерівності. Абсолютна та відносна монетарна бідність, причини, індикатори, методики вимірювання. Деприваційна та суб'єктивна бідність: поняття, індикатори, методики вимірювання. Нерівність за багатством, основні виміри, методики вивчення. Нерівності в рівні та якості життя: відмінності об'єктивних та суб'єктивних методологій. Система показників якості життя (методологія Держкомстат України). Міжнародні класифікатори статусу зайнятості, професії, освіти. Особливості класового аналізу нерівностей. Методологічні принципи схем класового аналізу Е.О.Райта, Дж. Голдторпа, Г.Еспін-Андерсена. Методологічні принципи «нової британської схеми класового аналізу» (М.Севедж). Тенденції прояву соціальних нерівностей в Україні та у глобальному світі.

Ключові поняття: соціальна нерівність, прихована нерівність, нерівність людського існування, простір спроможності, інтерсекційність, монетарна абсолютна та відносна бідність, деприваційна бідність, суб'єктивна бідність, глибина бідності, багатство індивідуальне, рівень життя, якість життя, шкала професійного статусу, шкала статусу зайнятості, схеми класового аналізу, ринкова ситуація, трудова ситуація, службові відносини, відносини власності, депривація.

Література

1. Буравой М. Социология и неравенство/ М. Буравой//Социол. исслед. – 2015. – №7. – с.5-14.
2. Куценко О. Соціальні класи: соціологічні інтерпретації і підходи до вивчення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Соціологія. - № 5, 2014. – С. 69-75.
3. Малиш Л. Принципи та правила вимірювання структурних нерівностей у соціології. – Київ : НаУКМА, 2019. – С. 99 - 296.
4. Методика комплексної оцінки бідності | від 18.05.2017.- № 827/403/507/113/232. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0728-17>
5. Симончук, О. Соціальні класи в сучасних суспільствах: евристичний потенціал класового аналізу. Київ: Інститут соціології НАН України, 2018. – С. 17 – 162.

6. Стігліц Дж. Ціна нерівності. Як теперішнє поділене суспільство загрожує нашому майбутньому / Пер.з англ. – К.: вид-во «ТЕМПОРА», 2017. – С.12-85.
7. Шкаратан О.И. Социология неравенства. Теория и реальность/ О. И. Шкаратан; Нац. Исслед. Ун-т «Высшая школа экономики» – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2012.– 526с
8. Savage M., Devine F. etc. A New Model of Social Class: Findings from the BBC's Great British Class Survey Experiment // Sociology - April Vol. 47, No. 2, 2013. – P.220-249. Режим доступу: <http://soc.sagepub.com/content/47/2/219.full.pdf+html>
9. Therborn, Göran The Killing Fields of Inequality. - Wiley, 2013
10. Walby S., J.Armstrong, S.Strid. Intersectionality: Multiple Inequalities in Social Theory // Sociology. - 46(2), 2012. – Pp. 224–240.

4. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача

Об'єкт і предмет педагогіки вищої школи. Мета, завдання, функції педагогіки вищої школи. Закони, закономірності, принципи вищої освіти. Дидактика як складова педагогіки вищої школи, її завдання.

Структура і функції навчального процесу. Принципи навчання. Форми організації навчального процесу. Види навчальних занять. Самостійна робота студентів: основні види, рівні. Науково-дослідна робота студентів, її основні форми. Методи навчання. Дидактичні засоби навчання, їх класифікація.

Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача, її зміст та структура. Специфіка мети, об'єкта, суб'єкта, засобів і результату педагогічної діяльності. Поняття про педагогічну майстерність та її значення для становлення викладача-професіонала. Структура педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічні здібності, педагогічна техніка. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Ключові поняття: освіта, навчання, розвиток, формування особистості, методи навчання, дидактика, педагогічна майстерність, педагогічна техніка.

Література

1. Горбач А.Н., Ковалева И.Д., Редько О.А., Сорока Ю.Г. Нетрадиционные методы преподавания социологии. Учеб. пособие. – Харьков, 2001.
2. Марушкевич А.А., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи: підручник. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. –С.136-219.
3. Методична скарбничка // Спільна історія. Діалог культур. Навчальний посібник. – Львів ЗУКЦ, 2013.
4. Педагогіка вищої школи: хрестоматія / В.А.Бугров, А.А. Марушкевич, Є. С. Спіцин – К. : ВПЦ «Київський університет», 2016. – С.120-149.
5. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.- метод. посіб. для студ. ВНЗ / Л. В. Артемова. – К.: Кондор, 2012.
6. Брюховецька О. В. Педагогічна майстерність викладача вищої школи: навч.-метод. комплекс / О. В. Брюховецька, О. С. Снісаренко; АПН України, Ун-т менедж. освіти. – К., 2009. – 56 с.

7. Головка Н. Самостійна робота як складова навчального процесу у вищій школі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (Педагогіка). -№2(2) .-2015. – С.19-21
8. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-е вид., допов. і переробл. - К.:Вища школа, 2004. – С. 10-41; 186-203.
9. Krathwohl David A revision of Bloom's taxonomy: an overview // Theory into practice. Volume 41. № 4, Autumn 2002. – P. 212-264.

5. Методи аналізу нечислових даних в соціології

Аналітичні стратегії роботи з соціологічними даними. Типи даних. Теоретико-методологічні засади методів аналізу нечислових даних і пізнавальні стратегії соціології. Змінні, випадки, типологія, ідеографічний і номотетичний типи пояснення. «Розуміюча» соціологія. Якісний дизайн соціологічних досліджень. Сучасні методи аналізу нечислових даних. Підходи до аналізу нечислових даних у соціології. Тексти та візуальні об'єкти. Етика роботи з нечисловими даними. Планування аналізу нечислових даних і вибір методів відповідно до завдань та об'єкту дослідження. Процедури обробки та аналізу нечислових даних. Етапи роботи з нечисловими даними. Програмне забезпечення при аналізі нечислових даних. Аналітична індукція та метод «обґрунтованої теорії». Наративний, конверсаційний, семіотичний та контент-аналіз. Історичний та критичний дискурс-аналіз. Аналіз випадку. Етнографічний метод. Біографічний метод. Феноменологічний аналіз. Аналіз малюнків, фото та відео матеріалів. Якісний порівняльний аналіз та інтелектуальний аналіз тексту. Інтерпретація нечислових даних та підготовка звіту.

Ключові поняття: нечислові дані, булевий (логічний) тип даних, якісний дизайн дослідження, аналітична індукція, «обґрунтована теорія», семіотика, герменевтика, кодування, «щільний опис» даних, тріангуляція, верифікація, таксономія, наративний аналіз, конверсаційний аналіз, дискурс-аналіз, case study, якісний компаративний аналіз, інтелектуальний аналіз тексту (text mining).

Література

1. Day, Ian. Qualitative Data Analysis. A user-friendly guide for social scientists. Routledge, 2005. Режим доступу: <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/qualitative-data-analysis-user-friendly-guide-social-scientists>
2. Qualitative data analysis: a methods sourcebook / Matthew B. Miles, A. Michael Huberman, Johnny Saldaña. Third edition. SAGE publications, 2014. (Part 1, Part 2, Part 3)
3. Тичер С., Мейер М., Водак Р., Ветер Е. Методы анализа текста и дискурса / Пер. с англ. – Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2009.
4. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. (Лекція 3, 5) <https://sociology.knu.ua/uk/library/yakisni-doslidzhennya-v-socoilogichnih-praktikah-navchalniy-posibnik-za-red-nkostenko>

5. Дембіцький С. «Обґрунтована теорія»: стратегія збирання та аналізу якісних даних за теоретичної валідації // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2010. – №. 2. – С. 64-83.
6. Савельєв Ю. Б. Аналіз порівняльний у соціології // Велика українська енциклопедія, 2019. (Оприлюднено: 06.09.2019) [https://vue.gov.ua/Аналіз порівняльний у соціології](https://vue.gov.ua/Аналіз_порівняльний_у_соціології)

6. Дизайн дослідження

Структура процесу дослідження, типи дизайну та дослідницькі стратегії. Епістемологічні парадигми і типи пояснень. Сутність і етапи процесу наукового дослідження. Показники якості соціологічного дослідження. Елементи програми соціологічного дослідження. Дослідницький дизайн при підготовці програми дослідження. Етичні вимоги при плануванні та проведенні соціологічного дослідження. Класифікація типів дизайну у соціологічних дослідженнях. Надійність, зовнішня, конструктна та внутрішня валідність у експериментальному, кількісному та якісному дизайні дослідження. Обґрунтування вибору експериментального або неекспериментального дизайну дослідження. Виявлення причино-наслідкових зв'язків з використанням експериментального, квазіекспериментального та наглядного (observational) дизайну у соціологічних дослідженнях. Відмінності основних експериментальних дизайнів (планів). Експериментальні (факторіальні) опитування. Методи формування вибірки, збору і аналізу даних у кількісному, якісному та змішаному дизайні дослідження. Крос-секційний, лонгітюдний дизайн дослідження і когортний аналіз.

Ключові поняття: проект (програма) дослідження, дизайн дослідження, ідеографічні і номотетичні дослідження, причино-наслідковий зв'язок, необхідні і достатні причини, ендогенність, експеримент, квазі-експеримент, рандомізація, конструктна валідність, зовнішня валідність, внутрішня валідність, надійність, кількісний дизайн, якісний дизайн, змішаний дизайн, наглядний (кореляційний) дизайн, аналіз випадку (case study), панельні дослідження, когортний аналіз, «природний експеримент», дизайн Соломона, факторіальний дизайн, експериментальні опитування.

Література

1. Babbie E. *The practice of social research*. 14th Edition, International Edition. – Wadsworth, Cengage Learning, 2016. (Part 1, Part 2, Part 3)
2. Creswell J. W., Creswell J. D. *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 5th Edition. – Sage publications, 2018. (Part 1, Part 2)
3. Auspurg K., Hinz T. *Factorial survey experiments*. – Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2015. <https://sociology.knu.ua/uk/library/factorial-survey-experiments>
4. Trochim W., Donnelly J. P., Arora K. *Research methods: The essential knowledge base*. – Second Edition. – CENAGE Learning, 2016. (Part 1, Part 4) <https://conjointly.com/kb/>

5. Савельев Ю. Б. Когортный анализ и проблема разграничения компонентов социальных изменений: метод линейной декомпозиции тренда // Социологические исследования. – 2015. – № 10. – С. 130–135.
6. Savelyev Y. Decomposition of value change in European societies in 1995–2008: Test of modernization model and socialization hypothesis // Sociología. – 2016. – Т. 48. – №. 3. – С. 267-289.

Дисципліни вільного вибору студента

Блок «Соціологія масової комунікації»

7. Соціологічні теорії масової комунікації

Комунікація в полікультурному суспільстві. Тоталітарний дискурс у різних комунікативних практиках. Візуальні комунікації, особливості соціологічного вивчення і застосування. Соціологія та соціолінгвістика у вивченні комунікативних взаємодій, варіативна соціолінгвістика. Поняття дискурсу як мовлення та як методу дослідження масових комунікацій. Висока та низька мова, диглосія. Гендерована комунікація. Мова, мовлення, невербальна взаємодія. Особливості та ознаки тоталітарного дискурсу, Поняття реєстрів мови. Перемикання між реєстрами повсякденного, публічного та професійного мовлення. Соціолекти, особливості формування і функціонування. Територіальні соціолекти. Академічний канон як модерний дискурс. «Мовчання поліглотів» Ю.Крістевої. Комунікація в полікультурному суспільстві. Авторство, цитування, плагіат. Академічний канон. Взаємодія з текстом (Я-я, Я-Інші) за Ю.Лотманом. Специфіка текстів в постмодерністській комунікації. Маніпулятивні комунікативні взаємодії. Моральні паніки, ознаки та умови створення. Інтертекстуальність, авторство, ремінісценція в постмодерністській комунікації. Академічний канон як модерний дискурс. Іншування в соціальному сприйнятті та комунікативній взаємодії.

Ключові поняття: соціолекти, види комунікації за Лотманом, мовні реєстри, дискурс, тоталітарний дискурс, комунікативна взаємодія в постмодерні, гендерованість комунікативних взаємодій, комунікації в полікультурному суспільстві, маніпулятивні комунікації, моральні паніки, іншування в масовій комунікації.

Література

1. Гендер для медій / Маєрчик, Марія та Плахотнік, Ольга. ред.. К. : Критика, 2013.
2. Крістева Ю. Самі собі чужі / Пер. з фр. Зої Борисюк. — Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004.
3. Малес Л. Моральні паніки як маніпуляції зі зниклим та знищення розмаїття //Збірник праць Методологія теорія та практика соціологічного аналізу суч. с-тва, Вип 20. 2014.
4. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови / Л. Ставицька. — К. : Критика, 2005. — 464 с. Режим доступу: <http://ukr-zhargon.wikidot.com/slovnyk>

5. Yiannis Gabriel Against the Tyranny of PowerPoint // Technology-in-use and technology abuse. Organization Studies, 2008. 29(2): 255-276.
6. Визуальная социология. Фотография как метод исследования: учебник/ пер. с польск. Н.В. Морозовой, авт. вступ. ст. Н.Е. Покровский. — М.: Логос, 2007
7. Малес Л. Соціальне сприйняття конструйоване іншими // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. - К.:Фенікс, 2013. - Вип. 21. – С.13-20.
8. Швець Я. Застосування термінів інтертекстуальність та інтертекст у сучасній комунікативній лінгвістиці / Я. Швець // Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2010. – № 675. – С. 195–197. Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7012/1/42.pdf>
9. Як розпізнати фейкову новину в соцмережах - рекомендації The Huffington Post
Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/web/online_media/yak_rozpiznati_feykovu_novinu_v_sotsmerezkh_rekomendatsii_the_huffington_post/

8. Соціологія міжнародних відносин

Вивчення структурних та функціональних аспектів комунікативної взаємодії учасників міжнародних відносин в міжнародному середовищі (соціальних інститутів, держав, міждержавних та неурядових організацій, різноманітних соціальних груп, ТНК, національно-визвольних рухів тощо), соціальні особливості міжнародних конфліктів, безпеки та порядку, а також закономірності та випадковості, що визначають зміни та еволюцію міжнародних відносин і поведінки міжнародних акторів в процесі глобалізації. Розкривається зміст ключових понять і концептуальних підходів, на яких базується вивчення міжнародних відносин, теоретичні напрямки і школи в світовій науці, а також найбільш загальні та широко розповсюджені методи, необхідні для систематичного аналізу міжнародних процесів. В зв'язку з цим важливе значення приділяється розгляду класичних традицій вивчення міжнародних відносин в історії соціально-політичної думки.

Ключові поняття: міжнародні відносини, міжнародне середовище, учасники, актори міжнародних відносин (держави, соціальні інститути, міждержавні та неурядові організації, ТНК, національно-визвольні рухи тощо), міжнародні конфлікти, процес глобалізації.

Література

1. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. – К.: Знання, 2007. – 461 с.
2. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации: «Учебное пособие»; Под. ред. проф. П.А. Цыганкова. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Альфа-М, 2013. – 335 с.
3. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М.З. Мальського, Ю.М.Мороза. – К.; Знання, 2010. – 463 с.

4. Современные международные отношения. Учебник для студентов вузов. Под ред. Торкунова А.В., Малыгина А.В. – М., 2012.
5. Становление и развитие международно-политической теории. / Под ред. П.А. Цыганкова. - М., 2010.
6. Теория международных отношений. / Под ред. П.А.Цыганкова. – М.:Юрайт, 2017. – 395 с.
7. Цыганков А.П., Цыганков П.А. Социология международных отношений. – М.: Аспект Пресс, 2008. – 240 с.
8. Цыганков П.А. Теория международных отношений. - М.: Гардарики, 2007. – 560 с.

9. Соціологія політичних комунікацій

Типологічні ознаки політичних комунікацій. Еволюція рекламних практик. Політична реклама та її дослідження в соціологічному дискурсі. Метод структурного аналізу політичних текстів. Метод інтент-аналізу та його застосування. Особливості формування порядку денного. Дійові особи та цілі політичної роботи з пресою. Рівні політичної комунікації у передвиборній боротьбі. Функції та місце ритуалів у політичних комунікаціях: історичний ракурс. Перформанс як послідовність символічних дій. Технологічний паспорт перформансу. Дискурс як «комунікативна подія». Структура політичного дискурсу та його різновиди. Типологія дискурсу політичної комунікації.

Ключові поняття: політичний дискурс, політична комунікація, політична реклама, аналіз політичних текстів, інтент-аналіз, політичний перформанс, політична мімікрія.

Література

1. Галлін Деніел , Манчіні Паоло Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Переклад з англ. О. Насика. - К.: Наука, 2008. - 320 с.
2. Кетлін К., Гакет Р. Політична комунікація і висвітлення новин у демократичних суспільствах / Пер. с англ. Р. Ткачук.-К.: "Основи", 2000 – 142 с
3. Штромайер Г. Політика і мас-медіа / Герд Штромайер ; [пер. з нім. А. Орган]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 303 с.
4. Пітерс, Джон Дарем. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації : Пер. Андрій Іщенко . – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2004 . – 302 с.
5. Pippa Norris, A Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial Societies. New York: Cambridge University Press, 2000. p. 120–136.
6. Colin Sparks, “The Internet and the global public sphere”; both in W. Lance Bennett and Robert Entman (eds), Mediated Politics: Communication in the Future of Democracy. New York: Cambridge University Press, 2001, p. 75–95.

10. Соціологія бізнес комунікацій

Соціальні агенти бізнес структур, задіяні у сітку різноманітних комунікативних практик, що складають фундамент для ведення бізнесу і в цілому для економіки. Інновації і бізнес, та розуміння його у «стилі фанк». Бізнес

комунікації та їх диференціація. Відмінність бізнес комунікацій від інших комунікативних практик. Переговори, наради, презентації, їх структурні елементи та функції. Етапи ведення переговорів. Структура презентації. Закон композиції. Презентація в стилі Стіва Джобса. Невербальна комунікація та її роль в презентації.

Ключові поняття: бізнес комунікація, презентація, переговори, нарада.

Література

1. Гандапас Р. Камасутра для оратора. 10 розділів про те, як перетворити публічний виступ на втіху, 2016,.С. 23-27.
2. Девид Перл. Опять совещание. - Москва 2013. Изд-во: Альпина паблишер.- 236с.
3. Осипчук А.Д.. Структура, агентність та соціальна система в теорії структурації Ентоні Гідденса. Грані, 2015, 12(1), 74-79. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Grani_2015_12\(1\)_15.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Grani_2015_12(1)_15.pdf)
4. Спэнгл М.Л., Айзенхарт М.У. Переговоры. Решение проблем в разном контексте. Харьков: Гуманитарный центр, 2009. — 592 с.
5. Рейнольдс Г. Обнаженный оратор. Дао презентации. Спб 2012 Режим доступу: <https://www.litmir.me/br/?b=205469&p=1>
6. Ленуар Р., Мерлье Д., Пэнто Л., Шампань П. Начала практической социологии / Пер. с фр. А.Т. Бибилова, Д.В. Баженова, Е.Д. Вознесенской, Г.А. Чередниченко; отв. ред. и предисл. Н.А. Шматко; послеслов. А.Т. Бибилова. М.: Институт экспериментальной социологии. СПб.,2001.
7. Мрочковский Н.,Толкачев А., Сташков С.,Калаев.,Белевич., Наусед М. Успешный бизнес.160 практических рекомендаций.-СПб.: Питер, 2013-176с.
8. Рейнольдс Г. Презентация в стиле дзен. Дизайн, разработка, проведение и примеры, 2009, 240